

[Formanden]

Socialudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 22 pct.). (Lovforslag nr. L 203).

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 22 pct.). (Lovforslag nr. L 204).

Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 22 pct.). (Lovforslag nr. L 205).

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 22 pct.). (Lovforslag nr. L 206).

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser. (Forhøjelse af børnetilskud m. v. ved ændring af merværdiafgiften til 22 pct.). (Lovforslag nr. L 207).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Socialudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af rådighedsbeløbet i 1981, varnehjælp til pensionister). (Lovforslag nr. L 228).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Socialudvalget har endelig afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Opkrævning af arbejdsgeberdraget til invalidepension). (Lovforslag nr. L 142).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af:

Forslag til værnepligtslov.

(Lovforslag nr. L 110. Fremsat 24/1 80. Første behandling 8/2 80. Betænkning 9/5 80. Anden behandling 13/5 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 134 stemmer mod 16; 5 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner.

(Lovforslag nr. L 157. Fremsat 28/2 80. Første behandling 19/3 80. Betænkning 8/5 80. Anden behandling 13/5 80. Tillægsbetænkning 21/5 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Bundgaard Nielsen (V):**

Venstres største indvending mod dette lovforslag er, at de kommunale og amtskommunale beskæftigelsesprojekter ofte virker uhenigtsmæssige. Dette skyldes hovedsagelig den høje aflønning ved projekterne. Det grelleste, vi har hørt, er en timeløn på 48 kr. 02 øre. Selv med en timeløn på 43-44 kr. vil den unge, der bagefter bliver arbejdsløs, opnå den maksimale dagpengebetaling, svarende til ca. 39 kr. timen. Det kan erhvervslivet selvsagt ikke konkurrere med, og resultatet bliver ofte, at de unge bliver hængende i dette system og slet ikke føler sig fristet til at gå ind i en uddannelse eller i en erhvervs-mæssig beskæftigelse. Det spiller naturligvis også en rolle for mange unge, at beskæftigelsesprojekterne findes i deres eget lokale miljø, mens de ofte må rejse langt eller flytte, hvis de vil ind i en uddannelse eller i erhvervs-mæssig beskæftigelse. Det er altså på kort

[Bundgaard Nielsen]

sigt det økonomisk bedste og behageligste at vælge beskæftigelsesarbejderne.

Hvis ungdomsarbejdsløshedsproblemerne skal løses, skal det gøres attraktivt for erhvervslivet at ansætte de unge, og man skal lade være med at lave løsninger, der konkurrerer med erhvervslivet.

Karen Højte Jensen (KF):

Fra konservativ side har vi indstillet dette forslag til forkastelse.

Vor skepsis over for forslaget skal ikke ses som en kritik af den indsats, kommuner og amtskommuner hidtil har ydet. De har arbejdet på de præmisser, der har været dem givet. Men erfaringerne har vist, at effekten af indsatsen over for unge arbejdsløse i henhold til lov nr. 488 af 14. september 1977 har været skuffende, idet 50 pct. af de unge, der har deltaget i beskæftigelsesarbejde, vender tilbage til nyt beskæftigelsesarbejde eller til ledighed. En af grundene hertil er, som jeg nævnte ved første behandling, den aflønning, der sker, nemlig for Københavnsområdet 48 kr. 02 øre i timen, og muligheden for optjening af ret til dagpenge ved deltagelse i disse offentlige projekter. Det giver en klar forvridding af systemet. Det er ikke uforståeligt, at netop den gruppe af unge, der her er tale om, ikke føler sig tiltrukket af en plads i erhvervslivet, hvor lønningsniveauet er lavere.

Ministeren udtrykte ved første behandling forståelse for denne problematik, men under udvalgsarbejdet er det ikke stillet os i udsigt, at man konkret vil tage fat på denne sag.

En del af midlerne i denne lov skal være med til at finansiere forsøgene med ungdomsgarantiordningen i 2 amter, og bemærkningerne til forslaget drejer sig i høj grad om denne ungdomsgarantiordning, hvilket har medført, at en stor del af arbejdet i udvalget har drejet sig om opklaring af dette emne. Må jeg sige, at vores skepsis over for garantiordningen er blevet skærpet. Bl.a. har vi mærket os de meget kritiske kommentarer, der foreligger fra erhvervsuddannelsesrådet, som i øvrigt slet ikke har været inddraget i tilrettelæggelsen af forsøgene, ligesom der også er kritiske bemærkninger fra landsarbejdsnævnet. Man peger bl.a. på det parallel-system, der oprettes ved et nyt vejlednings- og formidlingssystem, der bliver en parallel til det eksisterende AF-system. Man frygter,

at ordningen vil virke som konkurrent til det eksisterende uddannelsessystem. Må jeg opfordre til, at folketinget får forelagt erfaringerne fra de to forsøg, inden der udvides til andre amter, således at folketinget kan få indflydelse på en eventuel videreudbygning af ungdomsgarantiordningen.

Vi tror ikke på, at offentlige kunstige foranstaltninger løser problemerne. Ungdomsarbejdsløshedsproblemet kan kun løses gennem et snævert samarbejde med det private arbejdsmarked og gennem det ordinære uddannelsessystem.

Lawaetz (FP):

Jeg kan tilslutte mig, hvad de konservative og venstres ordførere har sagt. Det er alt for nemt, at man bare forlænger en sådan lov i 3 år og så for øvrigt har frit slag. Hvis vi skulle være positivt indstillet over for sådan noget, så var det rimeligt, at man kun forlængede loven i 1 år, så man blev lidt klogere.

Noget af det, vi er særdeles bange for, er, at man laver dette sikkerhedsnet; det synes vi er den farligste ting. En anden ting, som er meget, meget farlig, er det, der tidligere har været omtalt, men som ingen har lyst til at høre på, nemlig at man ikke kan finde ud af at give de unge mennesker en lavere aflønning. Jeg har før foreslået garantilønnen, men hverken arbejdsministeren eller andre vil høre på det. I det øjeblik det var garantilønnen, var der et incitament til at søge over i det private erhvervsliv og tjene noget mere. Det er vores motivering for at gå imod.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg må sige, at jeg synes, det er lidt fantastisk, det, vi oplever her i dag, at venstre og konservative går imod det samlede lovforslag under henvisning til, at en del af anvendelsesmulighederne for lovforslaget er forbundet med begrænsede principielle problemer, set med de to partiers øjne.

Man taler om de muligheder, kommuner og amtskommuner har for at fremme beskæftigelsen og forbedre uddannelsesmulighederne for unge, som om det kun drejede sig om beskæftigelsesarbejder. Det drejer sig om langt, langt mere end beskæftigelsesarbejder: støtte til oprettelse af lære- og praktikpladser i private erhverv, muligheder for forskellige

[Indenrigsministeren]

former for løntilskud, opretholdelse eller ikke-opretholdelse af en række genbrugsprojekter, der eksisterer i øjeblikket, erhvervsintroducerende kurser og en lang række andre ting.

Under henvisning til, at en del af anvendelsesmulighederne for pengene er beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der på enkelte områder kan siges at have nogle virkninger, der er grund til at være betænkelige ved, afviser man det totale forslag, afviser man det samlede forslag og siger: duer ikke. Det er efter min opfattelse ikke en holdbar holdning.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Venstres ordfører var inde på problemet med, at unge, der gerne vil ind i en uddannelse, har relativt langt at rejse, og det bringer mig til, at jeg gerne vil give den oplysning, at finansudvalget til morgen har vedtaget en række aktstykker, jeg har fremsendt, om de faglige uddannelser. Konsekvensen af denne vedtagelse er, at vi med virkning fra den 1. august i år kan udvide kapaciteten inden for erhvervsuddannelserne med 9.000 pladser, som vil fordele sig med knap 4.700 på EFG-området og knap 2.500 inden for mesterlæren i de tekniske fag og endvidere 1.600 pladser på højere handelseksamen.

Det bringer mig videre til fru Karen Højte Jensens bemærkninger om, at garantiordningen vil blive en konkurrent til det eksisterende uddannelsessystem. Det er netop ikke tilfældet. Samtidig med en kapacitetsudvidelse her kan vi sikre, at de unge, der vil bruge garantiordningens uddannelsesmulighed, kan komme ind og få en egentlig uddannelse, så der er tværtom meget god sammenhæng i disse ting.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal svare på et spørgsmål, som den konservative ordfører fremdrog her. Det blev påpeget fra den konservative ordførers side, at en af risiciene, et af faremomenterne, ved en ungdomsgarantiordning var, at der opbyggedes et parallelt anvisnings- og formidlingsapparat ved siden af den offentlige arbejdsformidling. Jeg tror, det hviler på et totalt ukendskab til ordningen, når man kan fremføre disse påstande. Tværtimod ligger det i ungdomsgarantiordningen, at arbejdsformid-

lingen i de områder, som ungdomsgarantiforsøget gennemføres i, skal styrkes, netop for at undgå det, som fru Karen Højte Jensen her pegede på.

Må jeg i øvrigt gøre den bemærkning, at det virker fantastisk, at man principielt kan være imod en ungdomsgarantiordning, der sigter mod, at alle unge, når de kommer ud af skolen og har gået i måneder uden at komme i gang med en videregående uddannelse, får et tilbud om en plads i det ordinære uddannelsessystem, og at tilsvarende de langtidsledige unge, som i forvejen er hårdt belastet socialt og ligger de offentlige budgetter til byrde – ud over den menneskelige tragedie, der er indeholdt heri – om jeg så må sige, bliver samlet op og bliver givet et tilbud.

Jeg kan helt tilslutte mig det, som indenrigsministeren her har sagt om det helt uholdbare og i virkeligheden dybt tragiske, der sker her i dag, hvor venstre og konservative, som har været med til alle disse initiativer omkring bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden, kvitter kommunernes indsats i forhold til støtten til de unge ledige med det resultat, at den indsats, der sidste år – disse ting er meget velbelyste – betød, at 30.000 unge fik tilbud om uddannelse og beskæftigelse, efter disse to partiers opfattelse nu skal ophøre. Den grænseløse menneskeforagt og kynisme, der afspejler sig i denne stillingtagen, er efter min mening absolut uholdbar.

Bundgaard Nielsen (V):

Det kan undre, at indenrigsministeren forsøger at bagatellisere den andel af det, som beskæftigelsesprojekterne udgør, og i øvrigt fremhæver alle de andre muligheder. Det viser sig jo netop i de papirer, vi har fået i udvalget, at 70 pct. af de anvendte ressourcer under lov nr. 488 har været anvendt til kommunale beskæftigelsesprojekter, og det er således en meget væsentlig del af det, der er gået til beskæftigelsesprojekter.

Om til arbejdsministerens bemærkninger om menneskefjendskhed kan jeg sige, at det i hvert fald ikke er ud fra sådanne motiver, vi har handlet i denne sag.

Karen Højte Jensen (KF):

Når jeg peger på, at det er konkurrenceforvridende over for det eksisterende uddan-

[Karen Højte Jensen]

nelsessystem, så skal det ses i lyset af de kommentarer, der er kommet fra erhvervsuddannelsesrådet. Jeg vil gerne citere af en skrivelse af 13. februar, hvori der står:

»Det må forudses, at de korterevarende uddannelsesstilbud, der jfr. aktstykkerne kan gives til de unge, og den dertil knyttede økonomiske godtgørelse vil virke hæmmende for tilgangen til EFG- og lærlinguddannelserne.«

Må jeg dertil føje, at der laves nogle indslusningskurser til anden dels EFG, hvor der er mulighed for en aflønning på op til 650 kr. om ugen. Jeg tror bestemt ikke, at den gruppe unge, vi her taler om, vil føle det attraktivt at gå ind i et uddannelsessystem, når man i disse kunstige områder kan få den aflønning, jeg her nævnte.

Til arbejdsministeren vil jeg gerne sige, at jeg henviste til den skrivelse, der er kommet fra landsarbejdsnævnet, af 30. januar 1980, hvoraf det fremgår, at man synes, det er meget vanskeligt at overskue konsekvenserne, såfremt der opbygges et vejlednings- og formidlingsystem for visse grupper af unge parallelt med det eksisterende AF-system.

Må jeg i øvrigt sige, at jeg står uforstående over for arbejdsministerens bemærkninger. Det er jo sådan, at 50 pct. af de unge, der har deltaget i beskæftigelsesprojekter, vender tilbage til ledighed eller til nye projekter, og det var vel ikke tanken.

Og så tales der om menneskeforagt. Er det menneskeforagt at forsøge at hente de unge ud af den kuvøse, man her lægger dem i? Er det ikke uholdbart at fastholde, at man sætter disse unge ind og pakker dem ind og giver dem aflønning fremfor at få dem ind i et normalt arbejdsforløb? Jeg synes, det var nogle højst ejendommelige bemærkninger, og jeg er sikker på, at masser af unge vil føle, at det er betydelig bedre at komme ind i det eksisterende uddannelsessystem fremfor at blive holdt i kuvøse.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne fastholde hvert eneste ord, jeg sagde i første omgang.

Det er rigtigt, som det er blevet sagt, at 70 pct. af midlerne i det første år, hvor ordningerne overhovedet har været gældende, blev brugt til beskæftigelsesprojekter, og det er også rigtigt, at nogle af de projekter, da det

jo alle steder har været forsøgsordninger, har givet anledning til visse problemer. Det er der ingen der har benægtet, og det benægtes heller ikke i den redegørelse, der er givet. Men man kan jo også vende de tal om, fru Karen Højte Jensen nævnte her for et øjeblik siden, nemlig at 50 pct. af de unge, der har været beskæftiget i beskæftigelsesprojekter, er gået tilbage enten til arbejdsløshed eller til et beskæftigelsesprojekt, og sige, at andre 50 pct. altså enten er gået ind i en uddannelse eller er gået ud i det private erhvervsliv eller har anden form for fast beskæftigelse. Det skulle man da langt hellere se på, i stedet for under henvisning til, at der i et hjørne af denne sag er nogle problemer, som vi alle erkender eksisterer, at afvise totalt, at der skal være de muligheder, lovgivningen her giver kommunerne for at støtte de unge.

Jeg begriber ikke den holdning, man indtager, og jeg begriber specielt ikke, at man kan blive forarget over, at vi er forargede hos os, når man overhovedet ikke gør andet end totalt at afvise og ikke på ét eneste punkt anviser andre løsninger. Der er ikke af venstre og konservative anvist andre løsninger i forbindelse med diskussionen her end den, at de unge altså må ud i det private erhvervsliv til de lønninger, som det private erhvervsliv vil betale.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg vil gerne i tilknytning til det, venstres ordfører har sagt i denne sag, følge det sidste, indenrigsministeren siger, op. Der er problemstillinger i et hjørne af denne sag, som alle erkender eksisterer. Ja vel, men hvad agter regeringen så at gøre ved det? Hvilke konkrete forslag har regeringen? Det er regeringen, der bør komme med udspil i denne sag.

Når jeg tager ordet, så er det, fordi vi for nylig havde samråd med trafikminister Risgaard Knudsen. Jeg ved godt, at trafikministeren er optaget af en lang række andre problemer i øjeblikket. Ved den lejlighed kom det frem, at DSB og postvæsenet står over for at skulle have ansat et betydeligt antal mennesker, fordi en række af de ansatte, de har i øjeblikket, går på pension. Der skal altså ansættes mange unge. For DSBs vedkommende drejer det sig vel om halvdelen af de 21.000, man her ansætter inden for en 5

[Svend Erik Hovmand]

års periode. DSB har vist, at de har overordentlig store vanskeligheder ved at få unge, fordi de i Københavnsområdet kan få ca. 50 kr. i timen ved beskæftigelsesprojekter. Så siger det sig selv, at det er vanskeligt for en offentlig institution at få unge til at gå ind som trafikelever, eller hvad det ellers kan være, på et betydeligt lavere lønniveau.

Jeg har forstået på denne debat, at regeringen åbenbart ikke er interesseret i den skævvridning, dette høje lønniveau giver over for det private arbejdsmarked. Der er masser af virksomheder i den private sektor, som mangler arbejdskraft, og her oplever vi altså, at man laver et lønførende offentligt støttesystem på et meget højt niveau.

Én ting er, at man ikke interesserer sig for det private arbejdsmarked. Noget andet er det offentlige arbejdsmarked. Hvad agter trafikministeren at gøre? Hvad agter arbejdsministeren at gøre i den situation, som DSB og postvæsenet og andre etater står i, hvor de ikke kan få unge mennesker, fordi man her har et system, der hviler på, at de får en løn, der ligger på omkring 50 kr. i timen?

Bertel Haarder (V):

Blot den korte bemærkning til ministeren, at ministeren i venstres beslutningsforslag om de 16-19-årige klart kan læse, hvad venstre vil gøre på dette felt.

Tyroll (VS):

Efter den debat, der foregår her imellem de borgerlige partier og socialdemokratiet, kunne man næsten få indtryk af, at det var et ret progressivt forslag, der var tale om her. Jeg vil gerne sige, at vi agter stadig væk fra VS' side at stemme imod dette forslag på grund af de arbejdsgivertilskud, der ligger i dette forslag, samtidig selvfølgelig med alle de forhold, der er forbundet med forslaget om ekstraordinære beskæftigelsesmæssige foranstaltninger, herunder at man foretager nedskæringer i kommunerne, begrænser beskæftigelsen, øger arbejdsløsheden osv. i forhold til de reelle muligheder for beskæftigelse, der ellers havde været ved udbygning af daginstitutioner osv.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg må udtrykke dyb forundring over, at vores indenrigsminister her kan stå og være tilfreds med, at 50 pct. af de unge kommer videre. Der er stadig væk 50 pct. tilbage. Vi er ikke forargede. Ministeren er forarget. Men hvad hjælper en sådan forargelse de unge?

Så bliver der spurgt: hvad har vi gjort? Hele vor generelle erhvervs politik ville give mulighed for at få oprettet flere pladser i det private erhvervsliv.

Jeg vil også gerne pege på, at inden for uddannelsesområdet er vi gået ind for, at man opretter flere uddannelsespladser på erhvervsskolerne, som det netop er besluttet i dag i finansudvalget. Vi er gået ind for, at der oprettes flere praktikpladser. Jeg mener nok, at ministeren skulle undersøge, hvad der foregår i andre udvalg. Vi har stillet konkrete forslag til løsning af disse problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 98 stemmer mod 60.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om mindstebeholdninger af mineralolie og mineralolieprodukter.

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 14/3 80. Første behandling 28/3 80. Betænkning 14/5 80. Anden behandling 20/5 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 159 stemmer.